

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum II. Ut periculosa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Statutum.

Videtur hujus Capit. declaratio satis ex
modò dictis intelligi posse.

CAPITULUM II.

Ut periculosa.

PARAPHRASIS.

Statuit Bonifacius VIII. Pontifex in hoc
Cap. sub interminatione excommunica-
tionis, ipso facto incurrendæ, in vio-
latores hujus prohibitionis, ne quam-
cunque Religionem tacitè, vel expressè
professi, in scholis, vel alibi, temerè
habitum suæ Religionis dimittant; nec
accedant ad quævis studia literarum, ni-
si à suo Prælato cum consilio sui Con-
ventus, vel majoris partis ejusdem, sibi
eundi ad studia licentiam habeant, ita
ut Doctores etiam & Magistri, qui Re-
ligiosos, habitu suo dimisso, Leges vel
Physicam (Leges Civiles scilicet, vel Me-
dicinam, ut ex dictis jam patet) audien-
tes scienter docere, aut in scholis suis
præsumpserint retinere, etiam ipso fa-
cto incurrant excommunicationem.

SUMMARIUM.

1. *Prohibetur Religiosis sub intermina-
tione excommunicationis ipso facto in-
currenda, ne Ordinis sui habitum
temerè dimittant; aut scholas fre-
quentent sine competente licentia,
qua hic explicatur.*
2. *Ita ut ad evitandam excommunica-
tionis sententiam, licentia hac ne-
cessaria illis sit, qualiacunque studia
accedant.*
3. *Et in eos etiam Magistros, seu Do-
ctores hac excommunicatio extendat-
ur, qui scienter tales Religiosos, di-*

NOtandum primò. Prohibitionem hanc
sub interminatione excommunica-
tionis ipso facto incurrendæ factam à Pontifi-
ce, ne vagandi occasio, ut ipse Pontifex
ait, detur Religiosis, si pro suo placito tem-
erè dimittere habitum liceat, vel scholas
frequentare, ad studia qualibet, quæ sibi
placuerint, sine Prælati sui licentia, cum
consilio sui Conventus, aut majoris partis
eam concedentis; ita tamen, ut ad incurren-
dam hujus Capit. excommunicationem,
alterutrum sufficiat, habitum scilicet sine
Religionis temerè dimisisse, vel sine dicta li-
centia studia, qualiacunque illa sint, fre-
quentare; cum prohibitio hæc disjunctiva
sit, & horum (disjunctivè acceptorum)
violator excommunicationis sententiam
ipso facto incurrere dicatur. Requiritur
tem ad incurrendam hanc excommunica-
tionem. Primò. Habitum sui Ordinis
torum dimisisse, ac mutato jam habitu in-
cedere, & non tantum v. g. ad somnum ce-
piendum, ad currendum, & ambulandum
expeditius, vel ad alios etiam illicitos fi-
nes ad tempus eum deposuisse, aut par-
tem tantum habitus sui dimisisse, vel
occultare, ita tamen ut ex retenta parte
habitùs dignosci adhuc possit, quòd Reli-
gius sit, & cujus Ordinis sit Religiosus,
cum talibus non sit depositio talis, aut
particularis dimissio habitus, vel occultatio
vagandi liberè occasio; quam ratio-
nem habet prohibitio hæc. Secundo
requiritur, ut temerè quis dimiserit sui
Ordinis habitum, sine justa causa scilicet
et; neque enim, quæ sunt ex justa
causa, temerè sive irrationabiliter facta di-
ci possunt. Tertio requiritur, ut pro-
fessus ille sit in religioso Ordine approba-
to, qui dimisso habitu excommunicatio-
nem incurrit, de quo intelligi vult,
& loquitur Pontifex. Et hinc neque ab
illis incurritur hæc excommunicatio, qui
professi non sunt; nec ab illis, qui e-
ceni-

remittent tantum habentem assumpserunt, & dimittant iterum, nullis votis in Religione approbata obstricti.

2 Notandum secundò. Excommunicari etiam in *Cap. h.* eos Religiosos, qui post professionem in Ordine tali factam, ad studia, sine licentia sui Prælati cum consilio (seu consensu, ut volunt aliqui) Conventus aut Capituli habita accedunt: quæ excommunicatio non tantum eos Religiosos professos concernit, qui post emissam professionem ad audiendam Medicinam, vel Leges Civiles accedunt, de quibus jam dictum fuit in antiquis, *Cap. 3. & 10. h. t.* sed ad Religiosos professos, qui ad quæcunque studia etiam illis specialiter non prohibita, sine dicta licentia accedunt; ut ne scilicet vagandi talibus religiosi, sub prætextu addiscendarum scientiarum, detur occasio. Quòd si tamen ad alium locum, & monasterium tantum accedat Religiosus, ubi est studium, & ex illo studia frequenter, probabile est, quòd non incurrat excommunicationem *hujus Cap.* si solum etiam sui religiosi Superioris licentiam habeat, nihil de ea interrogato Capitulo; cum in tali casu non immediatè detur Clericis licentia ad studium aliquod frequentandum (ad quam licentiam dandam consilium Capituli requiretur juxta *Capit.* hujus decisionem) sed ad mutandum Conventum, de quo nihil *hoc Cap.* decernit.

3 Notandum tertio. Hanc excommunicationis Censuram, in eos etiam Doctores, & Magistros ferri, qui scienter tales Religiosos habitu dimisso Leges Civiles, vel Medicinam in suis scholis docent, aut retinent: si scienter scilicet, & si habitu dimisso in scholis suis Leges vel medicinam eos doceant, aut retinere præsumperint: ita ut ad incurrendam *hujus Cap.* excommunicationem requiratur primò, ut scienter Magistri seu Doctores, sive Regulares hi sint, sive Sæculares, Religiosos tales in scholis suis Leges, aut Medicinam doceant. Secundò requiritur, ut habitu suo Reli-

gioso dimisso in his studijs doceantur, vel in scholis retineantur, positivè scilicet rogando, consulendo, defendendo, sua auctoritate, vel favore juvando, vel violentiâ aliquâ etiam eos urgendo, ut in scholis suis, quas frequentant, permaneant. Tertio requiritur, ut Leges Civiles, aut Medicinam audiant, vel in scholis his retineantur: quamvis enim in priore parte *hujus Capit.* sub excommunicatione prohibeatur Religiosis, ne sine competente licentia, de qua in notando primo, ad studia quæcunque se conferant, Magistros tamen seu Doctores illa excommunicatio non afficit, nisi Leges Civiles aut Medicinam, studia specialiter prohibita, eos post habitum dimissum doceant, vel in scholis liberè retinere præsumperint.

CAPITULUM III.

Episcopus.

PARAPHRASIS.

Ut justitia punitiva non patiat, & scelera non maneat impunita, statuit in *h. Cap.* Bonifacius VIII. Pontifex, licere Episcopis & Prælati alijs Ecclesiasticis, seu Clericis, jurisdictionem temporalem in loco aliquo habentibus, si homicidium ibi commissum fuerit, aut aliud delictum morte, aut sanguinis pœnâ dignum, Laico alicui delegare, ut veritatem inquirat, & justitiæ debitum exequatur, absque eo, ut de irregularitate aliqua sibi timere debeant: etiamsi judex delegatus ad sanguinis pœnam, justitiâ ita exigente processerit: quamvis enim causas sanguinis ipsi Ecclesiastici agitare non possint, possunt tamen, & debent, si jurisdictionem obtineant in aliquo loco temporalem, absque metu irregularitatis incurrendæ, eam delegare.